

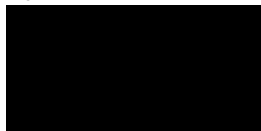

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Wychowania i Profilaktyki

DWP-WZP.053.1.2025.MP
Warszawa, 14 lipca 2025 r.

Pani

Szanowna Pani,

odpowiadając petycję nr 476/2025 przekazaną do Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie zdrowia psychicznego uczniów i uczennic, uprzejmie wyjaśniam w zakresie przedstawionych żądań.

- 1) *„Uczniowie na zajęciach godziny wychowawczej mają zajęcia z psychologiem w celu wypełnienia anonimowo lub w domu testów psychologicznych czy nie jest dojrzewająca chandra, bunt czy dzieje się coś niedobrego z zdrowiem psychicznym.”*

Minister Edukacji dąży do wypracowania efektywnej koordynacji pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży na gruncie współpracy międzysektorowej i wdrożenia kompleksowych i efektywnych rozwiązań systemowych w ramach polityki oświatowej państwa, wpływających na zapewnienie odpowiedniej do potrzeb pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wsparcia psychoterapeutycznego dla dzieci, uczniów i nauczycieli.

Korzystanie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznej szkole i placówce jest dobrowolne i nieodpłatne. Odpowiednia do potrzeb dziecka/ucznia sieć wsparcia jest istotnym czynnikiem ochronnym przed rozwojem zaburzeń psychicznych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej opracowało materiał *Zadania i rola nauczyciela psychologa w przedszkolu, szkole i placówce – rekomendacje*. Dokument zawiera rekomendowane działania nauczycieli psychologów, które zostały zidentyfikowane jako dobre praktyki przez środowisko oświatowe. Praktyki te były zgłaszane podczas spotkań i konferencji organizowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, poświęconych tematyce ochrony zdrowia dzieci i uczniów. W materiale szczegółowo opisano zakres obowiązków psychologa/psycholożki w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych. Podkreślono, że skuteczność pracy nauczyciela psychologa zależy nie tylko od jego kompetencji i zaangażowania, lecz także od współpracy wielu podmiotów – w szczególności kadry zarządzającej, organów prowadzących oraz instytucji współpracujących ze szkołą. Materiał opublikowany na stronie: <https://www.gov.pl/web/edukacja/zadania-i-rola-nauczyciela-psychologa--nauczycielki-psycholozki-w-przedszkolu-szkole-i-placowce> został udostępniony wszystkim przedszkolom, szkołom i placówkom w kraju.

Działania wychowawcze i profilaktyczne powinny mieć charakter długofalowy, ponieważ tworzą podstawy całego szkolnego systemu przeciwdziałania zachowaniom problemowym i od nich zależy powodzenie podejmowanych interwencji.

Rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół¹ stanowi, że ramowy plan nauczania określa m.in. zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy – Prawo oświatowe. Powyższe rozporządzenie określa również w formie katalogu otwartego obszary tematyczne, które wychowawca powinien dodatkowo wzmacniać na zajęciach z uczniami. Celem zmiany jest zaakcentowanie najistotniejszych problemów, które powinny być podejmowane na zajęciach z wychowawcą (w szczególności zdrowotnych, prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska). O tym, jakie szczegółowe tematy z zakresu problemów będą omawiane, decyduje wychowawca w ramach realizacji zadań określonych w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły lub placówki, mając na uwadze potrzeby konkretnej grupy uczniów, a także problemy sygnalizowane przez dyrektora szkoły, nauczycieli, rodziców oraz wynikające z aktualnej sytuacji społeczno-zdrowotno-ekonomicznej.

Niezależnie od powyższego, przepisy prawa oświatowego umożliwiają również (na wniosek dyrektora szkoły i za zgodą organu prowadzącego), wprowadzenie w szkole zajęć edukacyjnych, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania (nie więcej niż 3 godz. tygodniowo dla każdego oddziału, grupy międzyoddziałowej lub międzyklasowej)². Udział uczniów w tych zajęciach staje się obowiązkowy.

Wobec powyższego, szkoła może autonomicznie wprowadzić realizację np. zajęć z psychologii radzenia sobie z emocjami itp.

Ponadto, obowiązkiem dyrektora szkoły jest zapewnienie dziecku bezpiecznych warunków pobytu, z uwzględnieniem opieki nad nim oraz stworzenie warunków harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne. Jednocześnie, warto dodać, że szkoła nie spełnia funkcji podmiotu podstawowej opieki zdrowotnej.

Na mocy ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. *o opiece zdrowotnej nad uczniami* - opieka zdrowotna nad uczniami realizowana w szkole obejmuje:

- profilaktyczną opiekę zdrowotną,
- promocję zdrowia,
- opiekę stomatologiczną.

Profilaktyczna opieka zdrowotna jest sprawowana nad uczniami do ukończenia 19. roku życia, a w przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego - do ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

Dziecko może korzystać z pomocy specjalistów, w tym w pomocy instytucjonalnej:

- kompetentni wychowawczo nauczyciele i wychowawcy;
- pedagog i psycholog w szkole;
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- system opieki zdrowotnej;
- I poziom referencyjny - Zespoły i Ośrodki Środowiskowej Pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. *w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół* (Dz. U. z 2024 r. poz. 781).

² Art. 109 ust 1 pkt 2 lit. b 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.) oraz § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. *w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół*.

Gwarancją skuteczności działań podejmowanych na I poziomie wsparcia jest współpraca ośrodków opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej ze środowiskiem szkolnym.

- II poziom referencyjny - Centra Zdrowia Psychicznego.

Wsparcie jest szybkie, bez skierowania, bezpłatne i blisko domu. Pierwszy kontakt to rozmowa ze specjalistą w Punkcie Zgłoszeniowo Koordynacyjnym, która pozwoli określić pierwsze potrzeby Pacjenta i ustalić wstępny plan wsparcia, które otrzyma w centrum. Bezpośredni link do mapy: www.czp.org.pl/mapa/.

- III poziom referencyjny - Ośrodek Wysokospecjalistycznej Całodobowej Opieki Psychiatrycznej.

W ramach oddziału psychiatrycznego dla dzieci (szpitala) realizowane są świadczenia stacjonarne przez lekarzy psychiatrów, psychologów, psychoterapeutów, terapeutów zajęciowych. Wymagane jest skierowanie, chyba, że w stanie nagłego zagrożenia życia.

- 2) *„Rodzice na zebraniu mają zajęcia z psychologiem w celu wypełnienia anonimowo lub w domu testów psychologicznych czy nie jest dojrzewająca chandra, bunt czy dzieje się coś niedobrego z zdrowiem psychicznym własnego dziecka.”*

Wsparcie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży obejmuje 4 obszary zainteresowania:

- Promocję zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży
- Profilaktykę zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży
- Pomoc dzieciom i młodzieży w kryzysie psychicznym
- Pomoc dzieciom i młodzieży w powrocie do zdrowia.

W każdym z tych obszarów istotną rolę spełnia rodzic dziecka. W szkole zebrania rodziców odbywają się w obecności wychowawcy klasy oraz nauczycieli poszczególnych przedmiotów. Psycholog szkolny może być wówczas obecny, ale nie jest to obligatoryjne na każdym zebraniu. Spotkania z psychologiem szkolnym są umawiane indywidualnie, w zależności od potrzeb uczniów lub rodziców.

Kwestie dotyczące organizacji pracy szkoły³ regulowane są w statucie. Statut szkoły określa m.in. organizację i formy współdziałania szkoły z rodzicami w zakresie nauczania, wychowania, opieki i profilaktyki⁴.

Profilaktyka stosowana w systemie oświaty opiera się na działaniach uniwersalnych, pozytywnych i adekwatnych skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli, co wybrzmiewa w art. 26 ustawy – Prawo oświatowe. Przepisy zobowiązują szkoły do realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego, który obejmuje:

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Program wychowawczo-profilaktyczny opracowuje się na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka. Za diagnozę, odpowiedzialny jest dyrektor szkoły albo upoważniony przez niego pracownik.

³ Art. 98 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - *Prawo oświatowe*, Dz. U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.

⁴ Art. 98 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - *Prawo oświatowe*, Dz. U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.

Ważnym odbiorcą zadań zaplanowanych w programie są rodzice, których obowiązkiem jest wzmacnianie czynników chroniących w procesie wychowania i w profilaktyce domowej. Po spełnieniu powyższych warunków zaplanowane działania profilaktyczne w szkołach mogą skutecznie realizować cele prewencyjne i trafnie wspierać ucznia w sytuacji problemowej.

Ośrodek Rozwoju Edukacji⁵ organizuje różne formy doskonalenia skierowane do pracowników oświaty, w tym do nauczycieli, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówek doskonalenia nauczycieli, jednostek samorządu terytorialnego dotyczące m.in. programu wychowawczo-profilaktycznego, przeciwdziałania kryzysowi psychicznemu dzieci i młodzieży. W zakładce *Wychowanie i profilaktyka* znajduje się szereg bezpłatnych materiałów m.in. na temat ucznia z zaburzeniami psychicznymi w szkole, kryzysu dorastania, ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole, depresji, zaburzeń tikowych oraz zaburzeń lękowych w przedszkolu i szkole.

Na stronie ORE w zakładce *Programy i projekty Wydziału* znajduje się program profilaktyki uniwersalnej pn. *Szkoła dla Rodziców i Wychowawców*, którego głównym celem jest wspieranie rodziców i wychowawców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą. Nauka umiejętności lepszego porozumiewania się, refleksja nad własną postawą wychowawczą, wymiana doświadczeń, nauka dialogu i kształtowania więzi opartych na wzajemnym szacunku.

Szkoła w realizacji zadań współpracuje z rodzicami, którzy swoich przedstawicieli mają w radzie rodziców. Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy - Prawo oświatowe, rada rodziców może występować do dyrektora i innych organów szkoły, organu prowadzącego szkołę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły lub placówki.

Z uwagi na powyższe możliwości zagwarantowane w systemie oświaty nie ma uzasadnienia do podjęcia zmian przepisów prawa w zakresie żądanym w petycji.

Z poważaniem

Renata Kurlanc
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/

⁵ Ośrodek Rozwoju Edukacji jest publiczną placówką doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzoną przez Ministra Edukacji i Nauki. <https://www.ore.edu.pl/>.